

*Хмельницька міська рада  
Управління культури і туризму  
Хмельницької міської ради  
Хмельницька міська  
централізована бібліотечна система*

## **«СЛОВО ЄДНАЄ!»**

*Хмельницький літературно-публіцистичний  
альманах*

№ 2

**ЖИТОМИР  
Видавець О.О.Євнюк  
2020**

---



Хмельницька  
міська рада



УПРАВЛІННЯ  
КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ  
ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ  
МІСЬКОЇ РАДИ

082.2:821.161.2(477.43)

C48

Слово єдне! : літ.-публіц. альманах. №2 / Хмельницька міська рада ;  
Управління культури і туризму ; Хмельницька міська централізована  
бібліотечна система ; ред.-уклад.: Т. С. Козицька, В. Ц. Міхалев-  
ський. – Житомир : Євнюк О.О., 2020. - 308 с.

**ISBN ISBN 978-966-995-127-4**

### «СЛОВО ЄДНАЄ!»

Хмельницький літературно-публіцистичний альманах  
№2

***Видано відповідно до Програми підтримки книговидання  
місцевих авторів та популяризації української книги  
у м. Хмельницькому на 2018-2020 роки «Читай українською»***

*Протягом 2015-2019 років у місті Хмельницькому відбувався міський  
літературний фестиваль «Слово єдне!».*

*У альманасі вміщено інформацію про літературно-мистецькі спілки та  
організації, короткі бібліографічні відомості про учасників фестивалю та  
їхні твори.*

*Видання адресоване широкому загалу користувачів – всім, хто  
цікавиться сучасною літературою України, зокрема міста Хмельницького.*

082.2:821.161.2(477.43)

***Редакційна колегія:*** Захар'єв В. А., Козицька Т. С.,  
Міхалевський В. Ц., Олійник В. Г., Ромасюков А. Є.  
***Відповідальна за випуск:*** Козицька Т. С.

© Хмельницька міська  
централізована  
бібліотечна система, 2020  
© Автори текстів, 2015-2019

**ISBN 978-966-995-127-4**

## ХМЕЛЬНИЦЬКЕ ОБЛАСНЕ ОБ'ЄДНАННЯ ТОВАРИСТВА «ПРОСВІТА» ІМ. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА



В історії української національної культури наймасовіша громадська організація «Просвіта» займає знаменну сторінку. Заснована 8 грудня 1868 року у Львові. Вона об'єднала селян і вчителів, інженерів і робітників, молодь і людей старшого віку. Переконливим словом несе в народ знання української мови, історії, традицій та звичаїв рідного народу, знання про віру, культуру, свою націю. *«Кожний народ, що хоче досягти самостійності, мусить передусім дбати про те, щоби нижчі верстви суспільності, народні маси піднеслися до того ступеня просвіти, щоб ця народна маса почула себе членом народного організму, відчула своє міщанське й національне достоїнство й узнала потребу існування нації як окремої народної індивідуальності, бо ніхто інший, а маса народу є підставою усього»*, – ці слова Андрія Січинського, промовлені при створенні «Просвіти», в загальному, можна вважати програмою просвітянської праці.

Засновниками подільської «Просвіти» стали у 1905 році дворяни, вчителі, лікарі, священики: Юхим Сіцинський, Кость Солуха, Сергій Іваницький, Йосип Доронович, Кирило Стиранкевич, Олексій Білоусов, Трохим Павловський, Олімпіада Пашенко, Михайло Завойко, Віталій Стиранкевич, брати Олексій та Віктор Приходьки. Членами «Просвіти» були відомі в Україні діячі-мовознавці Григорій Голоскевич, Степан Дложевський, Федір та Антон Шумлянські, Сергій Іваницький; мистецтвознавці Віктор Приходько, Володимир Січинський, батько адмірала флоту Микита Горшков; письменники Григорій Костюк, Володимир Герасименко, Микита Годованець.

Подільське крайове товариство «Просвіта» очолювали лікар Кость Солуха (1906-1917), вчитель Євген Шманкевич (1918-1919), вчитель Євген Кондрацький (1919-1920), вчитель Антон Шумлянський (1920-1923). Секретарями «Просвіти» працювали В. Стиранкевич, В. Січинський. П. Бутовський був заступником голови (1918-1920).

Нова хвиля просвітницького руху відродилась у 1989 році, коли було створено Хмельницьке обласне товариство української мови «Родовід» (головами були у 1989-1990 рр. – Микола Магера та у 1990-1992 рр. – Василь Горбатюк). Обласну організацію «Просвіта» очолювали Василь Горбатюк (1992-1994), Віталій Мацько (1994-2005), Ніна Шмурікова-Гаврилюк (2005-2013), Віталій Міхалевський (з 2013).

Товариство української мови на Хмельниччині виникло як супротив тотальній русифікації українського населення. Утворилися товариства у Хмельницькому, Кам'янці-Подільському, Ізяславі, Шепетівці, Волочиську, Славуті та інших містах. Зараз обласне об'єднання має у своєму складі 11 районних осередків.

Подільська «Просвіта» не стоїть осторонь важливих справ: щороку різноманітними засобами вшановує пам'ять Тараса Шевченка та відомих постатей краю, що долучилися до розбудови незалежної України. Зокрема, це наукові конференції, дослідження, літературні читання, конкурси, творчі зустрічі та інше. Серед завдань, що стоять перед просвітянами на майбутнє, – робота з молоддю та координація дій з іншими громадськими організаціями, що мають яскраву державницьку спрямованість та стоять на чітких українських позиціях.

Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка нині – це одне з масових громадських об'єднань, яке проводить велику культурно-просвітницьку роботу, бере активну участь у процесах державотворення. В основі діяльності товариства – утвердження української мови та національної ідеї, національного відродження, розвиток національної культури.

У 2018 році Всеукраїнське товариство «Просвіта» ім. Т.Шевченка відзначило знаменний ювілей – 150 років з часу заснування. Це дало натхненний поштовх для подальшого розвитку.